

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 200/09-30

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 19. mája 2009 predbežne prerokoval sťažnosť JUDr. V. S., K., zastúpeného advokátom JUDr. T. Č., K., vo veci namietaného porušenia základného práva na právnu pomoc zaručeného v čl. 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Obvodného pozemkového úradu K. v konaní vedenom pod sp. zn. 2004/00096-12-143/F a postupom Krajského pozemkového úradu v K. v konaní vedenom pod č. A/2005/00054 a porušenia základného práva vlastníť majetok zaručeného v čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na ochranu majetku zaručeného v čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, základného práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 141 ods. 1 a čl. 144 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd aj v spojení s čl. 142 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Sžo 140/2008 a jeho rozsudkom z 20. novembra 2008 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť JUDr. V. S. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. februára 2009 doručená sťažnosť JUDr. V. S., K. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základného práva na právnu pomoc zaručeného v čl. 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Obvodného pozemkového úradu K. (ďalej len „obvodný pozemkový úrad“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2004/00096-12-143/F a postupom Krajského pozemkového úradu v K. (ďalej len „krajský pozemkový úrad“) v konaní vedenom pod č. A/2005/00054 a porušenie základného práva vlastníť majetok zaručeného v čl. 20 ods. 1 ústavy, práva na ochranu majetku zaručeného v čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“), základného práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 141 ods. 1 a čl. 144 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) aj v spojení s čl. 142 ods. 3 ústavy postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Sžo 140/2008 a jeho rozsudkom z 20. novembra 2008.

Zo obsahu sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ sa spolu s ďalšími 288 užívateľmi pozemkov Záhradkovej osady SZZ 32-24 K. v katastrálnom území K. (ďalej len „záhradková osada“) prostredníctvom splnomocneného zástupcu podaním z 12. januára 2004 doručeným obvodnému pozemkovému úradu 19. januára 2004 a zaevidovaným pod č. 20/2004 domáhali začatia konania podľa § 7 zákona č. 64/1997 Z. z. o užívaní pozemkov v zriadených záhradkových osadách a vyporiadaní vlastníctva k nim v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o užívaní pozemkov“) o vysporiadanie pozemkov v záhradkovej osade.

Obvodný pozemkový úrad rozhodnutím sp. zn. 2004/00096-12-143/F z 30. augusta 2004 konanie o tomto návrhu sťažovateľa a ďalších užívateľov pozemkov záhradkovej osady podľa § 30 ods. 1 písm. d) zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „správny poriadok“) zastavil z dôvodu, že zriadenie záhradkovej osady nebolo preukázané v zmysle ustanovení § 2 ods. 1 zákona o užívaní pozemkov.

Proti rozhodnutiu obvodného pozemkového úradu podal odvolanie jednak splnomocnený zástupca užívateľov pozemkov záhradkovej osady (aj sťažovateľa) a jednak P. B., ktorý bol jedným z účastníkov konania.

O uvedených odvolaniach rozhodol krajský pozemkový úrad rozhodnutím č. A/2005/00054 zo 7. marca 2005 tak, že ich podľa § 59 ods. 2 správneho poriadku zamietol a napadnuté rozhodnutie obvodného pozemkového úradu potvrdil.

Žalobou z 3. mája 2005 podanou Krajskému súdu v K. (ďalej len „krajský súd“) 9. mája 2005 sa užívatelia pozemkov záhradkovej osady (vrátane sťažovateľa) prostredníctvom splnomocneného právneho zástupcu domáhali zrušenia rozhodnutia krajského pozemkového úradu zo 7. marca 2005 a vrátenia mu veci na ďalšie konanie s odôvodnením, že toto rozhodnutie je nezákonné.

Krajský súd rozsudkom č. k. 5 S 12/2005-55 z 12. marca 2008 žalobu užívateľov pozemkov záhradkovej osady (a teda aj sťažovateľa) ako nedôvodnú zamietol. Proti tomuto rozhodnutiu podali užívatelia pozemkov záhradkovej osady odvolanie, v ktorom žiadali, aby odvolací súd zmenil prvostupňový rozsudok, zrušil rozhodnutie krajského pozemkového úradu, ako aj rozhodnutie obvodného pozemkového úradu a vec im vrátil na ďalšie konanie. Zároveň namietali nesprávne právne posúdenie veci krajským súdom.

Najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 8 Sžo 140/2008 z 20. novembra 2008 o uvedenom odvolaní rozhodol tak, že rozsudok krajského súdu č. k. 5 S 12/2005-55 z 12. marca 2008 ako vecne správny potvrdil.

Podľa názoru sťažovateľa postupom a rozhodnutím najvyššieho súdu, ale aj postupom správnych orgánov došlo k porušeniu ním označených základných práv zaručených ústavou a práv zaručených dohovorom, príp. dodatkovým protokolom. Svoju sťažnosť takto odôvodnil:

„Nemožno sa(...) stotožniť s názorom súdu, že nebola splnená hmotnoprávna podmienka, ktorá musí byť splnená v záujme toho, aby záhradková osada mohla byť kvalifikovaná ako zriadená záhradková osada v zmysle § 2 ods. 1 zákona č. 64/1997 Z. z.

Zastávam názor, že hmotnoprávna podmienka ktorú vyžaduje § 2 ods. 1 zákona 64/1997 Z. z. splnená bola. Zákon totiž nevyžaduje predloženie písomnej zmluvy o dočasnom užívaní pozemku medzi Slovenským zväzom záhradkárov, Slovenským zväzom chovateľov alebo jeho organizačnou zložkou. Uzavretie písomnej zmluvy nevyžadoval ani právny poriadok platný pri zriaďovaní záhradkárskej osady.

Tým, že ZO T. 32-34 užívala pozemky so súhlasom štátneho majetku B. (a užíva ich dodnes) bola uzavretá zmluva (konkludentne) o dočasnom užívaní pozemkov a teda aj splnená hmotnoprávna podmienka ktorú vyžaduje § 2 ods. 1 zákona 64/1997 Z. z. Konanie malo aj inú vadu ktorá mohla mať za následok iné rozhodnutie: (...)

Za dostatočné dôvody na základe ktorých súd rozhodol nemožno považovať tvrdenie krajského súdu, že splnenie hmotnoprávnej podmienky existencie zmluvy o dočasnom užívaní pozemkov nebolo možné dosiahnuť aj iným spôsobom než zmluvou, ktorá je právnym úkonom, obsahom ktorého je zhodný prejav vôle zmluvných strán o podstatných náležitostiach, prípadne ďalších náležitostiach zmluvy.

Krajský súd sa vôbec nezaoberal otázkou, či k splneniu tejto podmienky nedošlo uzatvorením konkludentnej zmluvy o dočasnom užívaní pozemkov, aj keď to vyplýva z predložených dôkazov v konaní. Rovnako sa nevysporiadal ani s otázkou či, v čase keď mala byť zmluva o dočasnom užívaní uzavretá, musela mať písomnú alebo inú podobu. (...)

V predmetnej veci neboli v konaní pred správnym orgánom vypočutí účastníci konania ktorí by mali možnosť sa vyjadriť k uzatvoreniu konkludentnej zmluvy o dočasnom užívaní pozemkov (ide predovšetkým o prvých užívateľov). (...)

Návrh na začatie konania obsahoval všetky náležitosti teda kto ho podáva, akej veci sa týka a čo sa navrhuje. Zároveň bol priložený geometrický plán zriadenej záhradkovej osady.

Podanie teda obsahovalo všetky náležitosti, ktoré vyžadoval zákon. (...)

S ohľadom na predmet konania v riešenej veci, prvostupňový správny orgán mal účastníkov k užívaniu pozemkov najprv vypočuť do zápisnice a potom uvážiť, ktoré prípadné ďalšie dôkazy v záujme presného a úplného zistenia skutočného stavu veci vykoná.

Správny orgán bol tiež povinný zistiť presne a úplne skutočný stav veci a za tým účelom si obstarat' potrebné podklady pre rozhodnutie. (...)

Správny orgán žiadal predložiť dôkaz, nie odstrániť vady podania, pričom sám požadované doklady neobstarával.

Postupom správnych orgánov, ako aj Krajského súdu v K. som bol ukrátený v mojich právach na vysporiadaní nehnuteľnosti ktorú užívam, pričom na tejto je postavená záhradná chatka(...)

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom sp. zn. 8 Sžo 140/2008 zo dňa 20. 11. 2008 potvrdil rozsudok Krajského súdu v K. sp. zn. 5 S 12/2005-55 zo dňa 12. 3. 2008. (...)

Zastávam názor, že Najvyšší súd SR porušil moje právo na spravodlivé súdne konanie upravené v článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. (...)

Tvrdím, že Najvyšší súd SR nedal odpoveď na základné argumenty uvádzané v odôvodnení odvolania :

a/ správny orgán nemohol zastaviť konanie, pretože to ust. § 30 ods. 1 písm. d) Správneho poriadku to neumožňuje, nakoľko podanie malo všetky náležitosti stanovené v zákone(...),

b/ hmotnoprávna podmienka na začatie konania, ktorú vyžaduje § 2 ods. 1 zákona 64/1997 Z. z. splnená bola. Zákon totiž nevyžaduje predloženie písomnej zmluvy o dočasnom užívaní pozemku medzi Slovenským zväzom záhradkárov, Slovenským zväzom chovateľov alebo jeho organizačnou zložkou. ...

c/ platná právna úprava v čase zriadenia záhradkárskej osady vyžadovala písomnú formu len pri prenechávaní pozemkov na dočasné užívanie občanom. (...)

d/ došlo k porušeniu článku 47 ústavy v spojení s § 19 ods. 3 Správneho poriadku, nakoľko správny orgán neposkytol právnu pomoc účastníkom správneho konania pri odstraňovaní nedostatkov podania, ak nemá predpísané náležitosti, nakoľko vo veci nežiadal príslušné štátne orgány ktoré mali zmluvu aj archivovať (táto povinnosť pre štátne organizácie vyplývala z vládneho nariadenia č. 9/1954 Zb. zo dňa 7. mája 1954 o archívnictve).

Tvrdím, že v konaní vedenom na Najvyššom súde SR pod sp. zn. 8 Sžo 140/2008 a v konaní ktoré mu predchádzalo, bolo porušené moje právo na súdnu ochranu uvedené v článku 46 ods. 1 ústavy. (...)

Najvyšší súd SR nedal odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, pričom odkázal na zdôvodnenie krajského súdu.

V danom prípade bolo povinnosťou Najvyššieho súd SR vysporiadať sa s mojimi námietkami, že záhradkárská osada bola zriadená legálne (so súhlasom štátnych orgánov vyjadreným v listoch).

(...) rozhodnutia Krajského súdu v K. a Najvyššieho súd SR považujem za arbitrálne.

Odvolačný súd dospel k záveru (zhodne s krajským súdom a správnymi orgánmi), že nebola planá druhá podmienka t. j. existencia zmluvy o dočasnom užívaní. Aj podľa názoru odvolacieho súdu jej splnenie nie je možné preukázať spôsobom navrhovaným žalobcami t. j. rozhodnutiami pripojenými k návrhu, na ktoré sa odvolávali.

Tvrdím, že existenciu zmluvy bolo možné preukázať aj inými dôkaznými prostriedkami. (...)

(...) záhradková osada T. vznikla legálne a na základe prejavov vôle, ktoré urobili účastníci v rôznych listinách, čím bola splnená požiadavka písomnej formy zmlúv o dočasnom užívaní pozemkov...

Preto, zdieľam názor, že rozhodnutie Najvyššieho súd SR je svojvoľné a arbitrálne, nakoľko poprelo význam, účel právneho predpisu a to zákona č. 64/1997 Z. z. (...)

Tvrdím, že postupom orgánov verejnej správy bolo porušené moje právo domáhať sa spôsobom ustanoveným v zákone č. 64/1997 Z. z. vyporiadania vzťahu k záhrade a legálne postavenej chatke. (...)

Mám zato, že správne orgány ani súdy neskúmali uzavretie zmluvy o dočasnom užívaní z hľadiska práva platného v čase zriadenia záhradkovej osady. (...)

Tvrdím, že Rozhodnutie ONV v K. , odboru poľnohospodárskeho a lesníctva zo dňa 13. 1. 1967 č. pôd-10.477/1966 bol písomný prejav štátu, a tomu predchádzajúce žiadosti záhradkárov, na základe ktorých vznikla zmluva o hospodárení (§ 23 ods. 2 Hospodárskeho zákonníka) nakoľko prejavy vôle sa urobili na rôznych listinách.

Mám preto zato, že prvostupňový správny orgán nemohol konanie zastaviť nakoľko podanie obsahovalo všetky náležitosti ktoré ustanovuje zákon č. 64/1997 Z. z o užívaní pozemkov v zriadených záhradkových osadách a vyporiadani vlastníctva k nim.

Tvrším preto, že postupom orgánov verejnej správy (zastavením konania) mi bolo odňaté moje právo dovolávať vyporiadania vlastníctva k legálne nadobudnutej záhrade a legálne postavenej stavbe na tomto pozemku.

Zamietnutím odvolania Najvyšším súdom SR mi bolo toto právo odňaté definitívne, nakoľko návrhy na začatie konania mohli byť podané v súlade so zákonom č. 64/1997 Z. z., len do 31. 12. 2008. (...)

Tvrším, že konaním vo veci vedenej na Najvyššom súde SR pod sp. zn. 8 Sžo 140/2008 a konaním ktoré mu predchádzalo, porušil súd moje právo vlastníť majetok a užívať majetok, ktoré je upravené v čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. (...)

Namietam porušenie práva na právnu pomoc v konaní pred orgánmi verejnej správy ktoré predchádzalo konaniu vo veci vedenej na Najvyššom súde SR pod sp. zn. 8 Sžo 140/2008 upravené v článku 47 ods. 2 ústavy. (...)

Odstraňovanie nedostatkov podania je konkretizáciou zásady úzkej súčinnosti správneho orgánu s účastníkmi konania. Táto súčinnosť nemôže mať charakter formálnosti. Jej cieľom je vybaviť vec efektívne, zodpovedne a bez zbytočných prieťahov. (...)

Mám zato, že správne orgány neposkytli pomoc pri odstraňovaní nedostatkov podania (napr. nezisťovali v štátnych archívoch či požadovaná zmluva o dočasnom užívaní bola uzavretá, nevyžiadali si spis ONV sp. zn. Pôd-10.477/1966).

Tvrším, že došlo k porušeniu základného práva účastníka konania, plynúceho z čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s čl. 142 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky na vyhlásenie rozsudku najvyššieho súdu SR.

Najvyšší súd Slovenskej republiky vyhlásil rozsudok sp. zn. 8 Sžo 140/2008 dňa 20. 11. 2008. Ako účastník konania som na vyhlásenie rozhodnutie nebol predvolaný ani nijakým spôsobom upovedomený.

Najvyšší súd v rozsudku sp. zn. 8 Sžo 140/2008 uviedol, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na

internetovej stránke Najvyššieho súdu SR. Rozsudok bol verejne vyhlásený na najvyššom súde dňa 20. 11. 2008.

Vyvesenie termínu pojednávania na úradnej tabuli na Najvyššom súde SR v Bratislave, neznamená, že účastníci ktorí bývajú v K., boli oboznámení s termínom pojednávania. (...)

Aj keď sa nenariaďuje ústne pojednávanie a koná sa v neprítomnosti účastníkov konania (lebo to ustanovenie § 250f Občianskeho súdneho poriadku umožňuje), neznamená to, podľa názoru ústavného súdu, že rozsudok sa nemusí vyhlasovať verejne a že nemusí o tomto konaní upovedomiť účastníkov konania. V praxi by to malo byť tak, že o vyhlásení rozsudku sa upovedomia účastníci konania a je vecou súdu, akým spôsobom sa o tom upovedomia. Záleží potom už len na nich, či sa tohto vyhlásenia zúčastnia. Právo zúčastniť sa majú. (Nález II. ÚS 47/96 č. 16/97).

Tvrdím preto, že postupom Najvyššieho súdu SR mi bolo odňaté právo zúčastniť sa verejného vyhlásenia rozsudku sp. zn. 8 Sžo 140/2008. (...)

Na základe uvedeného sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po prijatí jeho sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„Najvyšší súd SR rozsudkom sp. zn. 8 Sžo 140/2008 zo dňa 20. 11. 2008 porušil základné právo sťažovateľa JUDr. V. S. na spravodlivé súdne konanie(...) podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Základné právo JUDr. V. S. na súdnu a inú ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 141 ods. 1, čl. 144 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8 Sžo 140/2008 zo dňa 20. 11. 2008 a konaním ktoré mu predchádzalo bolo porušené.

Najvyšší súd SR svojím konaním vo veci vedenej pod sp. zn. 8 Sžo 140/2008 a konaním ktoré mu predchádzalo porušil základné právo sťažovateľa JUDr. V. S. vlastníť majetok a užívať majetok, ktoré je upravené v čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Najvyšší súd Slovenskej republiky svojím konaním vo veci vedenej pod spisovou značkou 8 Sžo 140/2008 porušil základné právo JUDr. V. S. (správne má byť S., pozn.) upravené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s

čl. 142 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky tým, že rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 20. 11. 2008 nebol vyhlásený verejne.

Základné právo sťažovateľa JUDr. V. S. na právnu pomoc podľa článku 47 ods. 2 ústavy v konaní pred orgánmi verejnej správy, ktoré predchádzalo konaniu pred Najvyšším súdom SR vo veci vedenej pod sp. zn. 8 Sžo 140/2008 porušené bolo.

Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8 Sžo 140/2008 zo dňa 20. 11. 2008 sa zrušuje a vec sa mu vracia na ďalšie konanie.

Ústavný súd SR priznáva sťažovateľovi primerané finančné zadostučinenie v sume 4 000,- €, ktoré je Najvyšší súd Slovenskej republiky povinný vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu.

Ústavný súd SR priznáva právnemu zástupcovi sťažovateľa trovy právneho zastúpenia v sume 4000,- €, ktoré je Najvyšší súd Slovenskej republiky povinný vyplatiť právnemu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadostučinenie.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa čl. 1 ods. 1 ústavy Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát. Neviaže sa na nijakú ideológiu ani náboženstvo.

Podľa čl. 2 ods. 2 ústavy štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Dedenie sa zaručuje.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 47 ods. 2 ústavy každý má právo na právnu pomoc v konaní pred súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej správy od začiatku konania, a to za podmienok ustanovených zákonom.

Podľa čl. 141 ods. 1 ústavy v Slovenskej republike vykonávajú súdnicstvo nezávislé a nestranné sudy.

Podľa čl. 142 ods. 3 ústavy rozsudky sa vyhlasujú v mene Slovenskej republiky a vždy verejne.

Podľa čl. 144 ods. 1 ústavy sudcovia sú pri výkone svojej funkcie nezávislí a pri rozhodovaní sú viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 a zákonom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu. Rozsudok musí byť vyhlásený verejne, ale tlač a verejnosť môžu byť vylúčené buď po dobu celého, alebo časti procesu v záujme mravnosti, verejného poriadku alebo národnej bezpečnosti v demokratickej spoločnosti, alebo keď to vyžadujú záujmy maloletých alebo ochrana súkromného života účastníkov alebo, v rozsahu považovanom súdom za úplne nevyhnutný, pokiaľ by, vzhľadom na osobitné okolnosti, verejnosť konania mohla byť na ujmu záujmom spoločnosti.

Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

V prvom rade je potrebné pripomenúť, že podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd je viazaný návrhom sťažovateľa, ktorý je v tomto konaní zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom, u ktorého sa predpokladá znalosť judikatúry ústavného súdu. Preto v danom prípade ústavný súd posudzoval sťažnosť v rozsahu uvádzanom v petite tejto sťažnosti (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 104/08, IV. ÚS 135/08).

Predmetom sťažnosti je teda namietané porušenie základného práva sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy), základného práva vlastníť majetok (čl. 20 ods. 1 ústavy), práva na spravodlivé súdne konanie vrátane práva na verejné vyhlásenie rozsudku (čl. 6 ods. 1 dohovoru) a práva na ochranu majetku (čl. 1 dodatkového protokolu) postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Sžo 140/2008 a jeho rozsudkom z 20. novembra 2008 a porušenie základného práva na právnu pomoc (čl. 47 ods. 2 ústavy) postupom obvodného pozemkového úradu a krajského pozemkového úradu v konaní o návrhu užívateľov pozemkov záhradkovej osady.

1. Pokiaľ ide o sťažovateľovu námietku porušenia základného práva na právnu pomoc zaručeného v čl. 47 ods. 2 ústavy postupom orgánov verejnej správy, ústavný súd poznamenáva, že, ako to vyplýva z už citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, právomoc ústavného súdu poskytovať ochranu základným právam a slobodám je daná iba subsidiárne, teda iba vtedy, ak o ochrane týchto základných práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy.

Ak sa rozhodnutie správneho orgánu (bez ohľadu na jeho druh či formálne označenie) dotýka niektorého zo základných práv a slobôd, jeho preskúmanie nesmie byť podľa čl. 46 ods. 2 ústavy vylúčené z právomoci všeobecných súdov bez ohľadu na ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku a iných zákonov (III. ÚS 138/03).

Podľa § 244 ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“) v správnom súdnictve preskúmavajú súdy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy.

Podľa § 244 ods. 2 OSP v správnom súdnictve preskúmavajú súdy zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov štátnej správy, orgánov územnej samosprávy, ako aj orgánov záujmovej samosprávy a ďalších právnických osôb, ako aj fyzických osôb, pokiaľ im zákon zveruje rozhodovanie o právach a povinnostiach fyzických a právnických osôb v oblasti verejnej správy.

Sťažovateľ sa spolu s ďalšími užívateľmi pozemkov záhradkovej osady obrátil žalobou v rámci správneho súdnictva na krajský súd o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu – krajského pozemkového úradu. V rámci tohto (a následne odvolacieho) konania sa sťažovateľ mal a mohol domáhať ochrany základného práva na právnu pomoc, pokiaľ bol presvedčený, že došlo k jeho porušeniu postupom orgánov verejnej správy. Správny súd (tak krajský súd, ako aj odvolací najvyšší súd) by v prípade zistenia nedostatkov v postupe týchto orgánov bol oprávnený a zároveň povinný zjednať nápravu a porušenému základnému právu sťažovateľa poskytnúť ochranu.

Vzhľadom na uvedené bolo podľa názoru ústavného súdu v právomoci všeobecných súdov poskytnúť ochranu označenému základnému právu sťažovateľa, a to v konaní podľa piatej časti druhej hlavy Občianskeho súdneho poriadku. Keďže bola daná právomoc všeobecných súdov preskúmať označené postupy a rozhodnutia orgánov verejnej správy, zároveň je tým vylúčená v zmysle zásady subsidiarity právomoc ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok svojej právomoci.

2. V ďalšom sťažovateľ namietal porušenie svojho práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru v spojení s čl. 142 ods. 3 ústavy na verejné vyhlásenie rozsudku, ktorého sa mal dopustiť najvyšší súd tým, že 20. novembra 2008 vyhlásil rozsudok sp. zn. 8 Sžo 140/2008 bez toho, aby sťažovateľa ako účastníka konania na vyhlásenie rozhodnutia predvolal alebo ho nejakým spôsobom o tom upovedomil.

Z odôvodnenia rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 8 Sžo 140/2008 z 20. novembra 2008 vyplýva, že najvyšší súd „Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 250ja ods. 3 O. s. p. s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu SR(...)“.

Podľa názoru sťažovateľa „*Vyvesenie termínu pojednávania na úradnej tabuli na Najvyššom súde SR v Bratislave neznamená, že účastníci, ktorí bývajú v K., boli oboznámení s termínom pojednávania*“. Svoje tvrdenie podporil uvedením judikatúry ústavného súdu, podľa ktorej „*aj keď sa vo veci samej podľa zákonnej procesnej úpravy nenariaďuje ústne pojednávanie a koná sa v neprítomnosti účastníkov konania(...), rozsudok sa musí vyhlásovať verejne. To predpokladá aj povinnosť všeobecného súdu o tomto konaní upovedomiť účastníkov konania. Iný postup všeobecného súdu znamená porušenie ústavnosti v konaní pred ním, spočívajúce v porušení základného práva účastníka konania, plynúceho z čl. 6 ods. 1 Dohovoru(...) v spojení s čl. 142 ods. 3 Ústavy(...)*“. Sťažovateľ pokračoval v argumentácii citáciou nálezu ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 47/96: „*Aj keď sa nenariaďuje ústne pojednávanie a koná sa v neprítomnosti účastníkov konania(...), neznamená to(...), že rozsudok sa nemusí vyhlásovať verejne a že nemusí o tomto konaní upovedomiť účastníkov konania. V praxi by to malo byť tak, že o vyhlásení rozsudku sa upovedomia účastníci konania a je vecou súdu, akým spôsobom sa o tom upovedomia. Záleží potom už len na nich, či sa tohto vyhlásenia zúčastnia. Právo zúčastniť sa majú.*“

Podľa názoru ústavného súdu sťažovateľ týmto odôvodnením sám popiera svoje tvrdenie o porušení práva na verejné vyhlásenie rozsudku. Podstata sťažovateľovej nespokojnosti tkvie predovšetkým v tom, že sa on, ako jeden z veľkého počtu účastníkov konania, nedozvedel o termíne verejného vyhlásenia rozhodnutia najvyššieho súdu, čo však samo osebe neznamená, že k jeho verejnemu vyhláseniu nedošlo.

Podľa § 156 ods. 3 OSP vo veciach, v ktorých súd rozhoduje rozsudkom bez nariadenia ústneho pojednávania, oznámi miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli súdu v lehote najmenej päť dní pred jeho vyhlásením.

Najvyšší súd teda postupoval v súlade s procesným predpisom a oznámil miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli súdu, ako aj na jeho internetovej stránke v lehote päť dní pred jeho vyhlásením. Sťažovateľ túto skutočnosť žiadnym spôsobom vo svojej sťažnosti ústavnému súdu nepoprel.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 27/04, I. ÚS 25/05, I. ÚS 74/05, I. ÚS 44/08).

Z uvedeného je zrejmé, že najvyšší súd postupoval zákonom dovoľeným spôsobom, a preto ústavný súd námietku sťažovateľa vo vzťahu k uvedenému vyhodnotil ako zjavne neopodstatnenú z dôvodu absencie akejkoľvek príčinnej súvislosti medzi namietaným porušením práva na verejné vyhlásenie rozhodnutia (čl. 6 ods. 1 dohovoru v spojení s čl. 142 ods. 3 ústavy) a označeným postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Sžo 140/2008. Preto ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

3. Sťažovateľ v ďalšom namietal porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 141 ods. 1 a čl. 144 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom a rozhodnutím najvyššieho súdu.

K porušeniu označených práv malo dôjsť tým, že najvyšší súd „*nedal odpoveď na základné argumenty uvádzané v odôvodnení odvolania(...)*“ ani „*na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, pričom odkázal na zdôvodnenie krajského súdu*“. Preto je podľa názoru sťažovateľa rozhodnutie najvyššieho súdu „*svojvoľné a arbitrárne*“.

Súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy (i práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru) je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany (III. ÚS 209/04, IV. ÚS 115/03).

Podľa svojej konštantnej judikatúry ústavný súd nemá zásadne oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (II. ÚS 21/96, III. ÚS 151/05). Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom napokon nie je ani chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov. Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy (I. ÚS 13/01, I. ÚS 120/04).

Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutie všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 5898, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00) a zároveň porušenie niektorého z princípov spravodlivého procesu, ktoré neboli napravené v inštančnom (opravnom) postupe všeobecných súdov.

O arbitrárnosti, resp. svojvôli pri výklade alebo aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom možno podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu uvažovať vtedy, ak by sa jeho názor natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel alebo význam (napr. I. ÚS 115/02, I. ÚS 176/03).

Sťažovateľ namietal, že rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 8 Sžo 140/2008 z 20. novembra 2008 je neodôvodnený, svojvoľný a arbitrárny. Týmto rozsudkom najvyšší súd potvrdil rozsudok krajského súdu č. k. 5 S 12/2005-55 z 12. marca 2008, ktorým krajský súd zamietol žalobu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného krajského pozemkového úradu vydaného 7. marca 2005 pod č. A/2005/00054. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu okrem iného vyplýva:

„(...) Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací po preskúmaní napadnutého rozsudku dospel k záveru, že prvostupňový súd pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutí a postupu správnych orgánov (v intenciách dôvodov uvedených v žalobe – § 249 O. s. p. – žalobné body), postupoval v súlade s ustanoveniami piatej časti Občianskeho súdneho poriadku, ktoré upravujú správne súdnictvo.

V danej veci odvolací súd ako súd prvého stupňa, ako aj správne orgány, musel právne posúdiť zriadenie záhradkovej osady v zmysle § 2 ods. 1 zákona, a to z hľadiska, či v danej veci boli splnené podmienky stanovené zákonom. (...)

Aj odvolací súd dospel k záveru, že(...) záhradková osada mohla byť považovaná za zriadenú v zmysle tohto zákonného ustanovenia, musia byť súčasne splnené dve podmienky, a to že musí ísť o záhradkovú osadu, ktorá vznikla do 24. 06. 1991 a zároveň táto musí byť zriadená na pozemkoch, ku ktorým bola uzavretá zmluva o dočasnom užívaní pozemku Slovenským zväzom záhradkárov alebo organizačnou zložkou alebo jej členom a poľnohospodárskou organizáciou, ktorej svedčilo právo uvedené pod písm. a) až e) citovaného zákonného ustanovenia.

Z obsahu návrhu na začatie konania zo dňa 12. 01. 2004, ako aj z osadového poriadku Slovenského zväzu záhradkárov, základnej organizácie K., vydaného v roku 1987 jeho článku 1 vyplýva, že záhradková osada K. je organizačný hospodársky celok malých záhradiek slúžiacich predovšetkým na pestovanie ovocných stromov, zeleniny, kríkov vínnej révy, kvetín a iných plodín a súčasne na rekreáciu užívateľov a členov ich rodín. Táto

záhradková osada vznikla uznesením členskej schôdze ZO ČSO ZZ K. zo dňa 12. 02. 1967. Z článku 3 osadového poriadku vyplýva, že základná organizácia Slovenského zväzu záhradkárov K. je oprávnená užívať pre záhradkárenie pozemok na parc. č. 6137, 6138, 6121, 6127, 6127/2 vo výmere 8ha v k. ú. K., a to na základe rozhodnutia ONV v K., odbor poľnohospodárstva a lesníctva zo dňa 13. 01. 1967, č. Pôd-10.477/1966. Na tomto pozemku bola vybudovaná záhradková osada K., pričom jej výstavba bola schválená územným rozhodnutím ÚHA mesta K. zo dňa 06. 12. 1966, č. 1552/1966 ÚHAA. Vychádzajúc z uvedeného je potrebné prvú podmienku stanovenú citovaným zákonným ustanovením považovať za splnenú, čo napokon v konaní ani nebolo sporné.

Odvolací súd dospel k záveru (zhodne s krajským súdom a správnymi orgánmi), že nebola splnená druhá, t. j. existencia zmluvy o dočasnom užívaní pozemkov. (...)

Podľa názoru odvolacieho súdu so všetkými relevantnými námietkami žalobcov sa vyporiadal už žalovaný správny orgán v odôvodnení preskúmaného rozhodnutia, ako aj krajský súd v odôvodnení napadnutého rozsudku. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto nebude opakovať odôvodnenie preskúmaného rozhodnutia žalovaného správneho orgánu a ani odôvodnenie napadnutého rozsudku krajského súdu, ale na ne ako na vecne správne odkazuje. V odvolacom súdnom konaní nevyšli najavo žiadne také nové skutočnosti, s ktorými by bolo potrebné osobitne sa zaoberať.

Keď teda krajský súd dospel k právnemu záveru, totožnému so záverom správnych orgánov oboch stupňov a rozhodol, že preskúmaným rozhodnutím žalovaného správneho orgánu nedošlo k porušeniu zákona a chránených záujmov žalobcov, tento jeho názor považoval aj odvolací súd, z dôvodov uvedených vyššie, za správny.

Preto Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny podľa § 219 ods. 2 O. s. p. potvrdil. Pritom sa stotožnil s právnym posúdením a dôvodmi krajského súdu, viazaný tiež rozsahom a dôvodmi odvolania podľa § 212 ods. 1 O. s. p. ako aj rozsahom a dôvodmi podanej žaloby (§ 249 ods. 2 O. s. p.).

Záverom je potrebné uviesť, že na právnú vec žalobcov vzťahujúci sa zákon (č. 64/1997 Z. z. o užívaní pozemkov v zriadených záhradkových osadách a vysporiadaní vlastníctva k nim v znení neskorších predpisov) neobsahuje ustanovenia o odstránení

prípadnej tvrdosti zákona. Preto správne orgány ani súdy nemohli napraviť prípadnú tvrdosť zákona, tak ako očakávali žalobcovia. (...)“

Z odôvodnenia rozhodnutia krajského súdu č. k. 5 S 12/2005-55 z 12. marca 2008, ktorým krajský súd zamietol žalobu užívateľov pozemkov záhradkovej osady proti krajskému pozemkovému úradu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného krajského pozemkového úradu zo 7. marca 2005, na ktorý sa najvyšší súd vo svojom rozsudku odvolal, vyplývajú tieto relevantné skutočnosti:

„(...) Súd v konaní podľa § 247 a nasl. O. s. p. po preskúmaní žalobou napadnutého rozhodnutia a oboznámení sa s administratívnym spisom žalovaného dospel k záveru, že žaloba dôvodná nie je.

Z administratívneho spisu žalovaného vyplýva, že žalobcovia podaním zo dňa 12. 1. 2004 doručeným Obvodnému pozemkovému úradu K. dňa 19. 1. 2004, zaevidovaným pod č. 20/2004, podali návrh na začatie konania podľa § 7 zák. č. 64/1997 Z. z. na vyporiadanie pozemkov v záhradkovej osade v K., lokalita T. Z obsahu tohto návrhu vyplýva, že záhradková osada, lokalita T. reg. č. 32-24 K. bola zriadená dňa 12. 2. 1967 uznesením členskej schôdze ZO ČSOZZ K. na pozemkoch v k. ú. T., a to parcelách v návrhu špecifikovaných o celkovej výmere 8 ha, ktoré boli Československému ovocinársko-záhradkárskeму zväzu v K. odovzdané rozhodnutím Okresného národného výboru v K. odboru poľnohospodárstva, vodného hospodárstva a lesníctva zo dňa 13. 1. 1967 do trvalého a bezplatného užívania. Celková výmera záhradkovej osady podľa cit. rozhodnutia ONV v K. o odovzdaní do trvalého a bezplatného užívania bola 80.000 m² a celková výmera záhradkovej osady podľa geometrického plánu je 81.174 m². Ocenenie pôvodných pozemkov bolo vykonané na základe vyhl. č. 465/1991 Zb. v znení neskorších predpisov v súlade s § 11 zák. č. 64/1997 Z. z. Návrhy kúpnych zmlúv s cenou zistenou podľa cit. § 11 citovaného zákona boli doručené všetkým známym vlastníkom doporučené, v návrhoch kúpnych zmlúv bola vlastníkom určená 30 dňová lehota na prijatie návrhu. Z uvedeného návrhu zároveň vyplýva, ktorí z vlastníkov pozemkov návrh na kúpnu zmluvu prijali, ktorí návrh prevzali, ale ho odmietli, alebo sa k nemu v určenej lehote nevyjadrili, ktorým bol návrh zaslaný ale nebol prevzatý, pretože neboli zistení vlastníci, a ktorým návrh nebol predložený, pretože ich vlastníctvo nie je evidované podľa predpisov o KN. Zároveň v návrhu boli špecifikované pozemky vo vlastníctve štátu.

Ako prílohy k návrhu boli pripojené rozhodnutie Okresného národného výboru v K., odboru poľnohospodárstva, vodného hospodárstva a lesníctva zo dňa 11. 6. 1966 č.: Pôd.2.765/1966, vydaného na základe žiadosti Lesného závodu K. o prevod delimitovanej pôdy a zmenu kultúry vo výmere 15 ha a zmenu kultúry z poľnohospodárskeho pôdneho fondu do lesného na parc. č. 5140/1 v k. ú. K. pre výsadbu ochrannej rekreačnej zelene. Týmto rozhodnutím bol povolený prevod delimitovanej pôdy v uvedenej výmere pre Lesný závod K. , ktorá bola rozhodnutím č. j.: 2262/1965 zo dňa 19. 6. 1965 odovzdaná pre Záhradnícky a sadovnícky podnik mesta K. na vytvorenie ochrannej rekreačnej zelene v obvode Nového mesta. Ďalej bola povolená zmena kultúry na parc. 6140/1 o výmere 86.567 m² s tým, že z tejto parcely lesný závod K. cca 2,5 ha vypustí pre Československý ovocinársko-záhradkársky zväz – OV K. pre zriadenie záhradkárskej osady pre záujemcov zo sídliska K. s tým, že Československý ovocinársko-záhradkársky zväz prevedie umiestnenie záhradkárskej osady v spolupráci s Lesným závädom K. a Útvárom hlavného architekta mesta K. tak, aby nebola narušená výsadba ochrannej zelene v obvode Nového mesta a nedochádzalo ku škodám na poľných a lesných kultúrach. Zároveň bolo uložené Mestskému národnému výboru odboru výstavby v K., aby previedol majetkovoprávne usporiadame týchto pozemkov, resp. zaviedol vyvlastňovacie pokračovanie.

Rozhodnutím Okresného národného výboru v K., odboru poľnohospodárstva, vodného hospodárstva a lesníctva zo dňa 3. 11. 1966 č.: Pôd. 8.372/1966 na základe žiadosti Československého ovocinársko-záhradkárskeho zväzu v K. o vyňatie pôdy z poľnohospodárskeho pôdneho fondu v k. ú. mesta K. o výmere 2,38 ha bolo povolené vyňatie pôdy z poľnohospodárskeho pôdneho fondu Štátneho majetku n. p. B. na parc. č. 6211 a 6057 o výmere 2,38 ha. Z tohto rozhodnutia zároveň vyplýva, že v záujme racionálnejšieho využitia vyššie uvedené pozemky sa odovzdávajú do bezplatného užívania Československému ovocinársko-záhradkárskemu zväzu v K. za podmienok v rozhodnutí stanovených s tým, že umiestnenie záhradkárskej osady je potrebné previesť v zmysle územného rozhodnutia Útváru hlavného architekta mesta K. č. j.: 1366/1966 zo dňa 12. 10. 1966 a plne rešpektovať požiadavky tohto útvaru a rozdelenie pôdy sa povoľuje až po prejednaní s pozemno-knižnými vlastníkmi, čo dorieši výbor vzniklej organizácie spolu s OV ČSOZS a výsledok dojednania oznámi tamojšiemu odboru. Ďalšou z podmienok bolo, že

záhradky bolo možné prideliť záujemcom maximálne o výmere 400 m² a to len tým, ktorí nevlastnia žiadnu pôdu a záhradky.

Z ďalšej prílohy návrhu – rozhodnutia ONV v K., odboru poľnohospodárstva, vodného hospodárstva a lesníctva zo dňa 13. 1. 1967 č. Pôd-10.477/1966 vyplýva, že týmto rozhodnutím bolo na základe žiadosti Československého ovocinársko-záhradkárskeho zväzu K. povolené vyňatie pôdy z poľnohospodárskeho pôdneho fondu Štátneho majetku n. p. B. na parc. č. 6137, 6138, 6121, 6122 a 6127/2 o celkovej výmere 8 ha v k. ú. mesta K. za podmienok totožných s podmienkami uvedenými vo vyššie citovanom rozhodnutí s poukazom na územné rozhodnutie zo dňa 6. 12. 1966 č. j.: 1521/66-ÚHA.

Dňa 6. 12. 1966 pod č. 1521/1966-ÚHA bolo Útvárom hlavného architekta mesta K. vydané územné rozhodnutie o umiestnení záhradnej osady T. K., územie ktoré je vyznačené v priloženom situačnom pláne, ktorý je základným projektovým podkladom. Z tohto rozhodnutia vyplýva, že na území môže byť povoloVANÁ výstavba záhradných domkov, ktoré však musia byť riešené komplexne formou zastavovacieho plánu na celom území. Rozhodnutie bolo vydané na základe písomnej žiadosti ČSOZZ – OV v K., pričom toto rozhodnutie nezbavuje investora zákonných povinností, ako vyžiadania rozhodnutia o prípustnosti stavby podľa zákona 87/1958, získanie vlastníctva pozemkov a podobne. Môže byť použité len pre účely, pre ktoré bolo vydané.

Z administratívneho spisu ďalej vyplýva, že Obvodný pozemkový úrad K. vyzval podaním zo dňa 11. 2. 2004 navrhovateľov na odstránenie nedostatkov podania s poukazom na to, že navrhovatelia k návrhu nepredložili zmluvu o dočasnom užívaní pozemkov v súlade s vtedy platnými predpismi, uzavretú medzi SZOZ a poľnohospodárskou organizáciou alebo inou organizáciou, ktorá mala k pozemku právo správy družstevného užívania, náhradného užívania, užívania na zabezpečenie výroby alebo iné užívacie právo. Správny orgán prvého stupňa konštatoval, že predložené podklady a prílohy zmluvu o užívaní nenahrádzajú, pričom poukázal tiež na to, že sporný je aj predložený geometrický plán, pretože nie je zrejmá reálna výmera obvodu záhradkovej osady, keďže chýba zmluva o užívaní a ďalšie listiny, preukazujúce ako užívanie, tak aj výmeru obvodu záhradkovej osady T. Keďže zastáva názor, že v danom prípade nie sú splnené podmienky, ktoré vyžaduje § 2 ods. 1 zákona 64/1997 Z. z., t. j. že predložené podklady nepreukazujú uzavretie zmluvy o užívaní, bez splnenia tejto podmienky nie je možné vyporiadať

vlastníctvo pozemkov v záhradkovej osade v zmysle cit. zákona. Za účelom odstránenia nedostatkov bola uložená lehota do 8. 3. 2004 s upozornením, že v prípade neodstránenia nedostatkov bude konanie zastavené.

Na túto výzvu reagovali žalobcovia prostredníctvom splnomocneného zástupcu podaním zo dňa 5. 3. 2004, ktorým dali správny orgán na vedomie, že s poukazom na uznesenie Najvyššieho súdu SR č. Rks 8/02 Nds-Sž 20/02 z 30. 7. 2003 majú za to, že písomné a grafické doklady o vzniku záhradkovej osady, ktoré tvoria prílohu ich podania dostatočne preukazujú, že ide o záhradkovú osadu, ktorá vznikla do 24. 6. 1991 a v zmysle citovaného uznesenia Najvyššieho súdu zároveň nahrádzajú požadovanú zmluvu o dočasnom užívaní pozemkov. Taktiež nimi predložený nanovo vypracovaný geometrický plán preukazuje, že požiadali o začatie konania len na tých pozemkoch, ktoré boli do užívania v minulosti pridelené. Preto žiadali o pokračovanie v konaní.

Dňa 30. 8. 2004 pod sp. zn. 2004/00096/F vydal Obvodný pozemkový úrad K. rozhodnutie, ktorým podľa § 30 ods. 1 písm. d/ zák. č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov zastavil konanie o návrhu užívateľov záhradkovej osady SZZ č. 32-24 K., k. ú. T. o vyporiadanie vlastníctva k pozemkom zo dňa 19. 1. 2004, pretože jej zriadenie nebolo preukázané v zmysle § 2 ods. 1 zák. č. 64/1997 Z. z. Z odôvodnenia tohto rozhodnutia vyplýva, že predložené podklady ako boli špecifikované už vyššie, zmluvu o dočasnom užívaní pozemku v súlade s vtedy platnými právnymi predpismi uzavretú medzi SZOZ a poľnohospodárskou organizáciou alebo inou organizáciou, ktorá mala k pozemku právo správy družstevného užívania, náhradného užívania, užívania na zabezpečenie výroby alebo iné užívacie právo nenahrádzajú. Poukázal tiež na sporný geometrický plán, z ktorého nie je zrejmá reálna výmera obvodu záhradkovej osady, keďže v návrhu absentuje zmluva o dočasnom užívaní pozemkov, eventuálne iné listiny preukazujúce ako užívanie, tak aj výmeru obvodu záhradkovej osady T.

Proti tomuto rozhodnutiu podali v zákonnej lehote odvolanie členovia ZO SZZ –T. 32-24 K., ako aj P. B. Z odvolania prvého odvolateľa vyplýva, že tento nesúhlasí s napadnutým rozhodnutím s poukazom na to, že k predloženiu zmluvy o dočasnom užívaní pozemku zo strany navrhovateľov nedošlo z dôvodu, že sa v dokumentácii SZZ nezachovala. Jej faktickú existenciu však preukázateľne potvrdzujú ďalšie doklady, ktoré boli spolu s návrhom na začatie konania konajúcemu orgánu predložené. Opätovne poukázal na obsah

uznesenia NS SR 5. Rks 8/02 Nds-Sž 20/02 z 30. 7. 2003, v zmysle ktorého zmluva má byť zásadne v písomnej forme a to aj jednostranným administratívnym aktom, čím vzniká nájomný, resp. užívateľský vzťah, ktorým jedna strana rozhoduje na žiadosť fyzickej alebo právnickej osoby, že dáva do užívania pozemok, byt alebo inú vec za podmienok tam uvedených, ktoré adresát správaním a plnením zmluvných podmienok akceptuje. Vzhľadom na to, že najväčšia časť pôdy bola v socialistickom užívaní socialistických organizácií, ktoré prešli transformáciou a mnohými reorganizáciami, možno existenciu zmluvného vzťahu dokladovať aj inými spôsobilými dôkaznými prostriedkami. Poukázal na to, že obvodný pozemkový úrad vychádza zo skutočnosti, že nesprávne číselné alebo neaktuálne označenie pozemkov v zmluve, chyby v písaní a počítaní, nie sú prekážkou platnosti zmlúv. I keď samotná zmluva sa v spise nenachádza, jej faktickú existenciu potvrdzujú následne vydané rozhodnutia ONV v K. odboru poľnohospodárstva, vodného hospodárstva a lesníctva zo dňa 11. 6. 1966, 3. 11. 1966 a 13. 1. 1967. Tieto rozhodnutia sa odvolávajú na viaceré predpisy a administratívne akty, ktorými sú aj súhlas Štátneho majetku n. p. B. zo dňa 11. 10. 1966 a zo dňa 28. 10. 1966 odovzdaním pôdy pre ČSOZZ K., pretože ide o pôdu nevhodnú na obhospodarovanie mechanizačnými prostriedkami. Obvodný pozemkový úrad K. v prebiehajúcom konaní rozhodnutím č. 2004/96-5/F potvrdil úplnosť dokladov predložených navrhovateľmi spoločne s návrhom na začatie konania, ako aj to, že záhradkovú osadu v K., lokalita T., ktorej užívateľmi sú členovia ZOSZZ – T. 32-34 K. možno považovať za zriadenú záhradkovú osadu podľa § 2 zák. č. 64/1977 Zb. Vychádzajúc z uvedeného má za to, že splnenie podmienok vyžadovaných zákonom 64/1997 Z. z. bolo v plnom rozsahu preukázané, a preto navrhol napadnuté rozhodnutie zrušiť. (...)

Podľa § 2 ods. 1 zák. č. 64/1997 Z. z. o užívaní pozemkov v zriadených záhradkových osadách a vysporiadaní vlastníctva k nim v znení neskorších predpisov zriadenou záhradkovou osadou sa rozumie záhradková osada zriadená do 24. 6. 1991 na pozemkoch, ku ktorým bola uzavretá zmluva o dočasnom užívaní pozemku medzi Slovenským zväzom záhradkárov alebo jeho organizačnou zložkou alebo jej členom a poľnohospodárskou organizáciou alebo inou organizáciou, ktorá k pozemku mala

a/ právo správy, alebo

b/ právo družstevného užívania alebo

c/ právo náhradného užívania alebo

d/ právo užívania na zabezpečenie výroby alebo
e/ iné užívacie právo.

Vychádzajúc z obsahu cit. zákonného ustanovenia je zrejmé, že preto, aby záhradková osada mohla byť považovaná za zriadenú v zmysle tohto zákonného ustanovenia, musia byť súčasne splnené dve podmienky, a to že musí ísť o záhradkovú osadu, ktorá vznikla do 24. 6. 1991 a zároveň táto musí byť zriadená na pozemkoch, ku ktorým bola uzavretá zmluva o dočasnom užívaní pozemku medzi Slovenským zväzom záhradkárov alebo organizačnou zložkou alebo jej členom a poľnohospodárskou organizáciou, ktorej svedčilo právo uvedené pod písm. a/ až e/ citovaného zákonného ustanovenia.

Z obsahu návrhu na začatie konania zo dňa 12. 1. 2004, ako aj z osadového poriadku Slovenského zväzu záhradkárov, základnej organizácie K. vydaného v roku 1987 jeho článku 1 vyplýva, že záhradková osada K. je organizačný hospodársky celok malých záhradiek slúžiacich predovšetkým na pestovanie ovocných stromov, zeleniny, kríkov vínnej révy, kvetín a iných plodín a súčasne na rekreáciu užívateľov a členov ich rodín. Táto záhradková osada vznikla uznesením Členskej schôdze ZO ČSO ZZ K. zo dňa 12. 2. 1967. Z článku 3 osadového poriadku vyplýva, že základná organizácia Slovenského zväzu záhradkárov K. je oprávnená užívať pre záhradkárenie pozemok na parc. č. 6137, 6138, 6121, 6127, 6127/2 vo výmere 8 ha v k. ú. K. a to na základe rozhodnutia ONV v K. odbor poľnohospodárstva a lesníctva zo dňa 13. 1. 1967 č. Pôd-10.477/1966. Na tomto pozemku bola vybudovaná záhradková osada K., pričom jej výstavba bola schválená územným rozhodnutím ÚHA mesta K. č. 1552/1966 ÚHAA zo dňa 6. 12. 1966. Vychádzajúc z uvedeného je potrebné prvú podmienku stanovenú citovaným zákonným ustanovením považovať za splnenú, čo v konaní ani nebolo sporné.

V danom prípade však nebola splnená podmienka druhá, t. j. existencia zmluvy o dočasnom užívaní pozemkov. Podľa názoru súdu jej splnenie nie je možné preukázať spôsobom, navrhnutým žalobcami, t. j. rozhodnutiami, pripojenými k návrhu, na ktoré sa odvolávali. Ide o hmotnoprávnu podmienku, ktorá musí byť splnená v záujme toho, aby záhradková osada mohla byť kvalifikovaná ako zriadená záhradková osada v zmysle § 2 ods. 1 zákona č. 64/1997 Z. z.. Citované zákonné ustanovenie neumožňuje pre akceptáciu zriadenej záhradkovej osady zohľadniť ani odovzdanie do trvalého bezplatného užívania

pozemkov, ktoré boli vyňaté z poľnohospodárskeho pôdneho fondu vzhľadom na to, že tieto pre nevhodnosť polohy a neprístupnosť doterajšiemu užívateľovi – Štátnemu majetku B. nemohli byť využité, aj keď s uvedeným tento subjekt vyslovil súhlas. Zo žalobcami k návrhu na začatie konania pripojeného geometrického plánu tiež nie je zrejmá reálna výmera obvodu záhradkovej osady a táto, ako je uvedená v návrhu na začatie konania ani nekorešponduje súčtu výmer, špecifikovaným v jednotlivých rozhodnutiach, na ktoré sa odvolávali žalobcovia a ktoré boli k návrhu pripojené.

Súd po preskúmaní žalobou napadnutého rozhodnutia žalovaného i správneho orgánu prvého stupňa, ako aj konania, ktoré ich vydaniu predchádzalo v medziach podanej žaloby dospel k záveru, že žalovaný i správny orgán prvého stupňa postupovali v súlade s platnou právnou úpravou a preto aj preskúmané rozhodnutie je vecne správne a zákonné. Podľa názoru súdu v správnom konaní bol dostatočne zistený skutkový stav a na jeho základe bol žalovaným vyvodený aj správny právny záver, s ktorým sa súd stotožňuje. Žalovaný sa vypořiadal so všetkými námietkami vznesenými žalobcami v podanom odvolaní a preskúmané rozhodnutie zodpovedá zákonu aj po jeho formálnej stránke.

Podľa názoru súdu ani z uznesenia NS SR č. Rks 8/02 Nds-Sž 20/02 zo dňa 30. 7. 2003, na ktoré sa odvolávali žalobcovia v podanom odvolaní i žalobe, ktorým bolo rozhodnuté o negatívnom kompetenčnom konflikte medzi Krajským súdom v Bratislave a Krajským úradom v Bratislave nevyplýva, žeby splnenie hmotnoprávnej podmienky existencie zmluvy o dočasnom užívaní pozemkov bolo možné dosiahnuť aj iným spôsobom, než zmluvou, ktorá je právnym úkonom, obsahom ktorého je zhodný prejav vôle zmluvných strán o podstatných, prípadne ďalších náležitostiach zmluvy.

Súd zvažil všetky vyššie uvedené skutočnosti a na ich základe, keďže žalobcovia nepreukázali splnenie zákonných podmienok pre začatie konania v zmysle § 7 zákona č. 64/1997 Z. z., čím boli splnené podmienky pre zastavenie konania podľa § 30 ods. 1 písm. d/ zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní, v súlade s citovanými zákonnými ustanoveniami žalobu podľa § 250j ods. 1 O. s. p. ako nedôvodnú zamietol(...)

Podľa názoru ústavného súdu nemožno hodnotiť napadnutý rozsudok najvyššieho súdu v spojení s rozsudkom krajského súdu ako arbitrárny alebo zjavne neodôvodnený. Z citovaných častí rozhodnutí vyplýva, že všeobecné sudy preskúmali obsah podaní

účastníkov konania a nimi predložených listinných dôkazov (rozhodnutia bývalého Okresného národného výboru a Útvary hlavného architekta mesta K., ako aj ďalšie písomnosti obsiahnuté v administratívnom spise obvodného pozemkového úradu) a na základe ich vyhodnotenia konštatovali, že tieto rozhodnutia nepreukázali hmotnoprávnu podmienku vyžadovanú zákonom, t. j. existenciu zmluvy o dočasnom užívaní pozemkov. Ako už bolo uvedené, skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody. Z tohto hľadiska však ústavný súd takéto skutočnosti nezistil.

Argumenty uvedené v odôvodnení, ktoré viedli najvyšší súd k potvrdeniu rozsudku krajského súdu s odvolaním sa na právne názory krajského súdu, s ktorými sa najvyšší súd stotožnil, nevedú k záveru, že napadnutý rozsudok najvyššieho súdu je z ústavného hľadiska ústavne neakceptovateľný a má za následok porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. V tejto časti je preto sťažnosť podľa názoru ústavného súdu zjavne neopodstatnená.

Ústavný súd v súvislosti s tvrdením sťažovateľa, že všeobecné súdy mu nedali odpoveď na všetky ním namietané skutočnosti, pripomína, že z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) zaoberajúcou sa požiadavkami na odôvodnenie rozhodnutia súdu v limitoch čl. 6 ods. 1 dohovoru vyplýva, že tento článok dohovoru zaväzuje síce súd odôvodniť svoje rozhodnutie, to však neznamená, že sa vyžaduje, aby na každý argument strany bola daná podrobná odpoveď. A preto skutočnosť, či v danom prípade boli dodržané základné požiadavky spravodlivého procesu, možno podľa záverov ESLP posúdiť len so zreteľom na okolnosti daného prípadu (rozhodnutie vo veci *Ruiz Torija proti Španielsku* z 9. decembra 1994, séria A, č. 288). Z uvedeného preto možno vyvodiť záver, že odôvodnenie rozhodnutia nemusí dať odpoveď na každú poznámku či pripomienku účastníka konania, ktorý ju nastolil. Je však nevyhnutné, aby spravodlivé súdne rozhodnutie reagovalo na podstatné a relevantné argumenty účastníka konania a aby

mu dalo jasnú a zreteľnú odpoveď na riešenie konkrétneho právneho problému (obdobne napr. II. ÚS 193/06, III. ÚS 198/07).

V prípade sťažovateľa bola rozhodujúcou otázkou preukázania splnenia zákonnej podmienky vyplývajúcej z ustanovení § 2 ods. 1 zákona o užívaní pozemkov, t. j. preukázanie uzavretia zmluvy o dočasnom užívaní pozemku medzi Slovenským zväzom záhradkárov, Slovenským zväzom chovateľov alebo jeho organizačnou zložkou, alebo jej členom a poľnohospodárskou organizáciou alebo inou organizáciou, ktorá mala k tomuto pozemku niektoré zo zákonom predpokladaných práv. Súd sa touto otázkou zaoberali dostatočne a v konečnom dôsledku dospeli k záveru, že táto podmienka splnená nebola. Ústavný súd zastáva názor, že zodpovedaním tejto otázky boli, aj keď nie ich priamym vyslovením, dané odpovede aj na ostatné sťažovateľom prednesené námietky.

S prihliadnutím na odôvodnenosť napadnutého rozhodnutia, ako aj s poukazom na to, že obsahom základného práva na súdnu ochranu (ako aj práva na spravodlivé súdne konanie) nie je právo na rozhodnutie v súlade s právnym názorom účastníka súdneho konania, resp. právo na úspech v konaní (obdobne napr. II. ÚS 218/02, III. ÚS 198/07, II. ÚS 229/07, I. ÚS 265/07, III. ÚS 139/08), ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

K namietanému porušeniu základného práva zaručeného v čl. 20 ods. 1 ústavy a práva zaručeného v čl. 1 dodatkového protokolu ústavný súd poznamenáva, že sťažovateľ odvodzuje porušenie označených práv iba podľa neho z nesprávnych právnych záverov najvyššieho súdu, ku ktorým dospel na základe vykonaného dokazovania. Základné právo vlastníť majetok nemožno zamieňať s „právom na úspech v súdnom konaní“, ktoré náš právny poriadok nepozná.

Ústavný súd vo svojej judikatúre konštatne zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov, a že jeho úloha sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto

interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, resp. či nie sú arbitrárne s priamym dopadom na niektoré zo základných ľudských práv (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05).

Na základe posúdenia všetkých okolností prípadu ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade, vzhľadom na už uvedené, nie je daná príčinná súvislosť medzi námietkami sťažovateľa a namietaným porušením označených práv, a preto sťažnosť v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom na to, že sťažnosť bola odmietnutá, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia, a rozhodnutie o zrušení napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu je podmienené vyslovením porušenia práv alebo slobôd sťažovateľa (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy), o týchto otázkach už nepripadalo do úvahy, aby ústavný súd rozhodoval. Rovnaký záver platí aj pre rozhodovanie o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia a trov jeho právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. mája 2009